

Sygn. akt I C 989/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

24 września 2015

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I. Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Rafał Cieszyński

Protokolant Monika Besz-Radzichowska

po rozpoznaniu na rozprawie 10 września 2015 we Wrocławiu

sprawy z powództwa R. K. (1)

przeciwko Syndykowi masy upadłości (...) w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w G.

o ustalenie

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powódki R. K. (1) na rzecz pozwanego Syndyka masy upadłości (...) w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w G. kwotę 12.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. przyznaje radcy prawnej M. M. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu kwotę 17.712 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce R. K. (1) z urzędu;

IV. obciąża Skarb Państwa brakującymi opłatami sądowymi od pozwu i apelacji, od obowiązku uiszczenia których powódka została zwolniona.

Sygn. akt I C 989/15

UZASADNIENIE

Pozwem z 08 sierpnia 2012, którego żądanie sprecyzowane zostało w treści apelacji z 17 czerwca 2013, powódka R. K. (1) wniosła o ustalenie nieważności umowy pożyczki numer (...) z 07 lipca 2008 zawartej przez powódkę z pozwaną (...) z siedzibą we W., która uległa przekształceniu w (...) z siedzibą we W., a następnie Kasa zmieniła lokalizację swojej siedziby na G..

W uzasadnieniu swojego żądania powódka podała, że 01 lipca 2008 zwróciła się do swojego pracodawcy – (...) z siedzibą we W. z wnioskiem o udzielenie jej i mężowi długoterminowej pożyczki na wybudowanie domu. Kasa po zbadaniu zdolności kredytowej wyraziła zgodę na udzielenie pożyczki. Następnie stwierdziła, że nie jest możliwe udzielenie pożyczki na okres 25 lat, zgodnie z wnioskiem powódki. Zgodziła się jedynie na udzielenie licznych pożyczek, w których kolejne pożyczki będą spłacały poprzednie, przy czym ostatnia z nich miała być zawarta na okres 25 lat. 07 lipca 2008 powódka podpisała ostatnią z udzielonych pożyczek o numerze (...). Miała to być pożyczka na 25 lat, lecz w ostateczności Kasa Krajowa nie wyraziła na to zgody i została podpisana umowa na lat 10. Poręczycielami umowy pożyczki był mąż powódki i jej teść. Zarówno dla pożyczkodawcy jak i powódki było oczywiste, że przy kwocie pożyczki 430.000 zł i miesięcznej racie spłaty w wysokości 6.500 zł R. K. (1) nie byłaby w stanie sprostać swemu zobowiązaniu. Członkowie zarządu Kasy zapewnili, że jest to sytuacja przejściowa i po odblokowaniu pożyczek długoterminowych zmienione zostaną warunki pożyczki. Powódka podpisała przedmiotową umowę i środki zostały

natychmiast jej wypłacone. Pożyczkodawca podpisał przedmiotową umowę pożyczki dopiero po 9 miesiącach, kiedy zmienił się skład zarządu. Powódka podniosła, że poprzedni zarząd działał sprzecznie ze statutem, składał niespełnione obietnice, a ponadto popełnił błąd przy udzieleniu pożyczki, albowiem badanie zdolności kredytowej powódki nie wypadłoby pozytywnie przy udzielaniu pożyczki w takiej wysokości na 10 lat. Powódka zarzuciła, iż umowa pożyczki z 07 lipca 2008 z uwagi na sprzeczność z zasadami współżycia społecznego oraz brak podpisu ze strony osób wchodzących w skład organu pozwanej jest nieważna.

Wyrokiem z 16 kwietnia 2013 powództwo zostało oddalone.

Na skutek apelacji powódki Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z 16 października 2013 uchylił zaskarżony wyrok stwierdzając nieważność postępowania wobec pozbawienia powódki możliwości obrony swoich praw i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania tutejszemu Sądowi.

Postanowieniem z 26 września 2014 wydanym w sprawie rozpoznawanej pod sygnaturą akt VI GU 131/14 Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku ogłosił upadłość (...) z siedzibą w G.z możliwością zawarcia układu. Natomiast postanowieniem wydanym 20 listopada 2014 w sprawie rozpoznawanej pod sygnaturą akt VI GUp 25/14 ten sam Sąd zmienił pkt 1 postanowienia z 26 września 2014 w zakresie sposobu prowadzenia postępowania upadłościowego z postępowania z możliwością zawarcia układu na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego.

W piśmie z 02 września 2015 wstępujący do sprawy po stronie pozwanej Syndyk masy upadłości (...) w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w G.wniósł o oddalenie powództwa.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany zarzucił, iż powódce nie przysługuje interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa. Na skutek przelewu wierzytelności (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. wniosła powództwo o zapłatę przeciwko R. K. (2), B. K. (1) i T. K. (1). Nakazem zapłaty z 23 maja 2011 Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził od w/w osób na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. kwotę 607.133,07 zł wraz z kosztami procesu. Od nakazu zapłaty nie wniesiono zarzutów i został on zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Po stronie powódki brak jest potrzeby uzyskania ochrony prawnej w wytoczeniu niniejszego powództwa skoro swoje uprawnienie mogła realizować poprzez podnoszenie zarzutów w postępowaniu nakazowym wytoczonym przeciw niej. Powódka poprzestała jedynie na twierdzeniach zmierzających do wykazania nieważności umowy i nie udowodniła, że ma interes prawny w ustaleniu, że umowa numer (...) jest nieważna. Pozwany podniósł także, iż pożyczka została powódce udzielona zgodnie z wypełnionym przez nią wnioskiem w kwocie 430.000 zł na okres 10 lat. W dacie udzielania powódce pożyczki nie obowiązywał przepis nakazujący dokonanie oceny ryzyka kredytowego przez kredytodawcę. W świetle przepisów o kredycie konsumenckim, które obowiązywały w dacie udzielenia pożyczki powódce, jak również w obecnie obowiązującym stanie prawnym wyniki badania sytuacji finansowej nie są dla pożyczkodawcy wiążące. To powódka zwróciła się o udzielenie jej pożyczki w konkretnej wysokości, wnosząc jednocześnie o rozłożenie spłaty zadłużenia na konkretną ilość rat, deklarując tym samym, iż ma możliwość dokonania spłaty zadłużenia w takiej, a nie innej wysokości.

Na rozprawie 10 września 2015 strony wniosły o zasądzenie na swoją rzecz od przeciwników procesowych kosztów procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny, istotny dla rozstrzygnięcia sprawy:

Powódka realizowała inwestycję budowy domu jednorodzinnego, którą chciała sfinansować za pomocą jednorazowego kredytu hipotecznego udzielonego przez (...)z siedzibą we W., w której powódka zatrudniona była na stanowisku Kierownika Oddziału. (...)(...)nie wyraził zgody na udzielenie kredytu i ustalono, że realizacja inwestycji finansowana będzie ze środków przekazanych powódce w ramach zawieranych kolejnych umów pożyczek i kredytów.

04 maja 2007 powódka zawarła umowę pożyczki numer (...) na kwotę 150.000 zł. Kwota 74.864,28 zł przeznaczona została na całkowitą spłatę pożyczki numer (...) zaciągniętej 29 kwietnia 2006, a kwota 15.000 zł na całkowitą spłatę zaciągniętej 23 lutego 2007 pożyczki numer (...). Pozostała kwota przeznaczona została na uzyskanie dokumentów

niezbędnych do rozpoczęcia budowy oraz na rozpoczęcie prac budowlanych. Spłata pożyczki nastąpić miała w terminie 120 miesięcy. Poręczycielami pożyczki był teść powódki B. K. (2) oraz M. O. i T. O..

24 kwietnia 2008 strony zawarły umowę kredytu mieszkaniowego numer (...) w kwocie 255.000 zł. Kredyt zaciągnięty został w celu spłaty pożyczki numer (...) oraz sfinansowania prac budowlanych w zakresie ścian konstrukcyjnych, ścian działowych, stropów nad przyziemiem, schodów wewnętrznych, płyty balkonowej i konstrukcji dachu. Poręczenia spłaty kredytu dokonali B. K. (2) oraz mąż powódki T. K. (2).

W celu sfinansowania dalszych prac budowlanych strony prowadziły negocjacje w przedmiocie zawarcia długoterminowego kredytu zabezpieczonego hipotecznie, który pokryć miał również koszty zawartych uprzednio zobowiązań finansowych, a jego miesięczna rata oscylować miała wokół 2.000 zł. Po ustaleniu wszystkich szczegółów powódka uzyskała od prezesa zarządu (...) (...)informację, iż Rada Krajowa (...)zablokowała możliwość udzielania kredytów długoterminowych. Strony ustaliły, iż do czasu odblokowania możliwości zawierania kredytów długoterminowych dalsze finansowanie inwestycji powódki odbywać się będzie na dotychczasowych zasadach. 01 lipca 2008 powódka złożyła wniosek o udzielenie pożyczki w kwocie 430.000 zł, którą zobowiązała się spłacić w 117 ratach miesięcznych. W treści wniosku powódka wskazała, iż jest mężatką i ma na utrzymaniu 3 dzieci. Powódka zadeklarowała, iż jej miesięczny dochód netto wynosi 3.731,36 zł, jej mąż uzyskuje dochody z prowadzonej działalności gospodarczej, łączne miesięczne wydatki rodziny wynosiły 600 zł, a z tytułu zobowiązania zaciągniętego 24 kwietnia 2008 comiesięcznie spłaca kwotę 1.144,82 zł. Jako zabezpieczenie spłaty pożyczki wskazano poręczenie T. K. (2) i B. K. (2), hipotekę, cesję wierzytelności z ubezpieczeń na życie i budowy domu. Uchwałą numer (...)z 07 lipca 2008 zarząd (...) (...)udzielił powódce pożyczki w kwocie 430.000 zł na okres 120 miesięcy. Pożyczkodawca przygotował datowany na 07 lipca 2008 dokument umowy pożyczki numer (...). Zgodnie z treścią umowy (...) (...)udzielił powódce umowy w wysokości 430.000 zł na okres 120 miesięcy tj. do 06 lipca 2018. Pierwszą wpłatę miała dokonać powódka 06 listopada 2008. Powódka wyraziła zgodę na dokonanie przelewu wierzytelności w przypadku przeterminowania całości lub części należności z tytułu udzielonej pożyczki na rzecz (...) sp. z o.o.z siedzibą w S.celem prowadzenia działań windykacyjnych. Poręczycielami pożyczki byli B. K. (2) i T. K. (2), którzy również wyrazili zgodę na przelew wierzytelności. Umowa podpisana została przez powódkę 07 lipca 2008 i tego dnia pożyczkobiorca przekazał jej kwotę pożyczki pomniejszoną o prowizję tj. 423.000 zł. Wyplacona kwota wykorzystana została przez powódkę na spłatę kwoty 255.808,24 zł tytułem kredytu z 24 kwietnia 2008 oraz pokrycie kosztów prac wykończeniowych nieruchomości. Powódka rozdisponowała całą wyplaconą jej kwotę do 16 lipca 2008. Prezes zarządu (...) (...)piastował swoje stanowisko do końca lipca 2008, a następnie został odwołany. W związku ze zmianami personalnymi w składzie zarządu pożyczkobiorcy umowa nie została podpisana.

Pismem z 05 stycznia 2009 powódka zwróciła się o zawieszenie na okres 3 miesięcy obowiązku spłaty swoich zobowiązań z 24 kwietnia 2008 i 07 lipca 2008, co argumentowała koniecznością przeznaczenia środków finansowych na otwarcie przez siebie nowej działalności gospodarczej i reorganizację działalności prowadzonej przez jej męża, a także o przesłanie jej podpisanego egzemplarza umowy pożyczki z 07 lipca 2008.

Nowy zarząd pożyczkodawcy zaproponował powódce podpisanie porozumienia. Strony miały oświadczyć, iż wobec braku pod umową pożyczki numer (...)podpisów osób umocowanych do reprezentowania (...) (...)umowa ta była nieważna wobec niezachowania formy pisemnej. Powódka miała oświadczyć, iż uznaje swoje zadłużenie w postaci wyplaconego jej nienależnego świadczenia w kwocie 423.000 zł. Zadłużenie miało zostać spłacone w ratach. Realizacja porozumienia przez powódkę miała zostać zabezpieczona w taki sam sposób, jak umowa pożyczki z 07 lipca 2008. Szczegółowy sposób spłaty zobowiązania określać miał załącznik do porozumienia. Powódka nie wyraziła zgody na zawarcie porozumienia.

Umowa pożyczki numer (...)została podpisana przez nowych członków zarządu (...) (...)13 maja 2009 i przesłana powódce pocztą.

(dowód: umowa pożyczki numer (...) k. 285 – 287,

umowa kredytu mieszkaniowego numer (...) k. 277 – 284,
wyciąg z rachunku powódki za okres od 01 lipca 2007 do 06 lipca 2008 k. 317 – 322,
wniosek o udzielenie pożyczki z 01 lipca 2008 k. 444,
uchwała zarządu (...) (...)numer (...)z 07 lipca 2008 k. 234,
umowa pożyczki numer (...) k. 7 – 11,
aktualny plan spłaty pożyczki z 05 sierpnia 2009 k. 175, 176,
wyciąg z rachunku powódki za okres od 07 lipca 2008 do 16 lipca 2008 k. 224, 225,
wyciąg ze zleceń płatniczych k. 226 – 229,
potwierdzenie wypłaty kwoty 60.000 zł z 08 lipca 2008 k. 316,
pismo powódki z 05 stycznia 2009 k. 328,
projekt porozumienia k. 177 – 179,
zeznania świadka M. S. – elektroniczny protokół rozprawy z 30 października 2014 00:02:00 – 00:12:43 k. 371, 373,
przesłuchanie powódki – elektroniczny protokół rozprawy z 10 września 2015 00:03:43 – 00:29:09 k. 454, 455)

Na mocy postanowień statutu (...)z siedzibą we W.działalnością Kasy kierował zarząd, który reprezentował ją na zewnątrz (§ 42 ust. 1 statutu). Do kompetencji zarządu należało w szczególności prowadzenie działalności kredytowej, w tym ustalanie wysokości pożyczek i kredytów (§ 42 ust. 2 pkt 4 statutu) oraz zawieranie umów (§ 42 ust. 2 pkt 5 statutu).

Zgodnie z regulaminem udzielania kredytów i pożyczek (...) członkowi Kasy, który nie ma zdolności kredytowej, Kasa mogła udzielić kredytu lub pożyczki pod warunkiem ustanowienia szczególnego sposobu zabezpieczenia spłaty kredytu lub pożyczki (§ 2 ust. 2 regulaminu). Decyzję o udzieleniu kredytu/pożyczki podejmował zarząd, po zapoznaniu się z opinią komisji kredytowej, w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku (§ 11 ust. 1 regulaminu). Umowa pożyczki powinna być zostać sporządzona w formie pisemnej pod rygorem nieważności (§ 12 ust. 1 regulaminu) w dwóch egzemplarzach – po jednym dla Kasy i pożyczkobiorcy (§ 12 ust. 2 regulaminu).

(dowód: statutu (...)z siedzibą we W.k. 236 – 257,

regulamin udzielania kredytów i pożyczek (...) 258 – 273,

zeznania świadka M. S. – elektroniczny protokół rozprawy z 30 października 2014 00:02:00 – 00:12:43 k. 371, 373)

Możliwości finansowe powódki nie pozwalały jej na spłatę pożyczki w pełnej wysokości. W styczniu 2009 powódka zaprzestała dokonywania spłat.

Pożyczkobiorca kierował do powódki wezwania do zapłaty.

Pismem z 04 września 2009 powódka zwróciła się do pożyczkodawcy o obniżenie raty pożyczki na okres ok. pół roku do kwoty 2.500 zł miesięcznie ze względu na przejściowe problemy finansowe związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej oraz o rozłożenie powstałego zadłużenia na raty.

Umową z 20 grudnia 2010 (...) z siedzibą we W.dokonała na rzecz (...) sp. z o.o.z siedzibą w S.powierniczego przelewu wierzytelności z tytułu umowy pożyczki z 07 lipca 2008 przysługującej wobec pożyczkobiorczyni oraz poręczycieli.

Prawomocnym nakazem zapłaty z 23 maja 2011 wydanym w sprawie rozpoznawanej pod sygnaturą akt I Nc 349/11 tutejszy Sąd nakazał R. K. (1), B. K. (2) i T. K. (2), aby zapłacili solidarnie na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. kwotę 607.133,07 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. Nakaz zapłaty zaopatrzony został w klauzulę wykonalności 28 czerwca 2011 i na jego podstawie Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu M. J. Kancelaria (...) w W. prowadzi pod sygnaturą akt KM 3354/11 postępowanie egzekucyjne.

(dowód: aktualny plan spłaty pożyczki z 05 sierpnia 2009 k. 175, 176,

pismo powódki z 04 września 2009 k. 329,

umowa powierniczego przelewu wierzytelności z 20 grudnia 2010 k. 104 – 106,

zaopatrzone w klauzulę wykonalności nakaz zapłaty z 23 maja 2011 k. 111 oraz dołączone akta KM 3354/11,

dołączone akta KM 3354/11, a w szczególności wnioski o wszczęcie egzekucji (k. 1, 2) i zawiadomienie o wszczęciu egzekucji (k. 17),

przesłuchanie powódki – elektroniczny protokół rozprawy z 10 września 2015 00:03:43 – 00:29:09 k. 454, 455)

Powódka prowadzi obecnie biuro kredytowe i zajmuje się pośrednictwem w zakresie udzielania pożyczek i kredytów.

(dowód: przesłuchanie powódki – elektroniczny protokół rozprawy z 10 września 2015 00:03:43 – 00:29:09 k. 454, 455)

W tak ustalonym stanie faktycznym, po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie powódka domagała się stwierdzenia nieważności zawartej 07 lipca 2008 z (...)z siedzibą we W., w której miejsce wstąpił do procesu Syndyk masy upadłości (...) w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w G., umowy pożyczki numer (...).

Powództwo w zakresie stwierdzenia nieważności umowy znajduje swoje oparcie procesowe w treści art. 189 k.p.c. Z przepisu tego wynika, iż powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Jediną zatem przesłanką warunkującą dopuszczalność wystąpienia z powództwem o ustalenie jest istnienie po stronie powoda interesu prawnego w wytoczeniu tego rodzaju powództwa. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 15 maja 2013 wydanego w sprawie rozpoznawanej pod sygnaturą akt III CSK 254/12 (LEX numer 1353202) interes prawny rozumieć należy jako obiektywnie występującą potrzebę ochrony sfery prawnej powoda, którego prawa zostały lub mogą zostać zagrożone, bądź też co do istnienia lub treści których występuje stan niepewności. Ocena interesu prawnego wymaga zindywidualizowanych, elastycznych kryteriów, uwzględniających celowościowe podstawy powództwa z art. 189 k.p.c. Jedną z przesłanek badanych przy rozważaniu celowości wykorzystania powództwa o ustalenie jest znaczenie, jakie wyrok ustalający wywarłby na sytuację prawną powoda. O występowaniu interesu prawnego świadczy możliwość stanowczego zakończenia w tej drodze sporu, natomiast przeciwko jego istnieniu – możliwość uzyskania pełniejszej ochrony praw powoda w drodze innego powództwa. Natomiast w wyroku wydanym w sprawie II CSK 33/09 (LEX numer 515730) Sąd Najwyższy stwierdził, iż powód musi udowodnić w procesie o ustalenie, że ma interes prawny w wytoczeniu powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu, który przynajmniej potencjalnie, stwarza zagrożenie dla jego prawnie chronionych interesów, a sam skutek jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni powodowi ochronę jego praw przez definitywne zakończenie istniejącego między tymi stronami sporu lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu w przyszłości takiego sporu tj. obiektywnie odpadnie podstawa jego powstania. W podobnym tonie wypowiedział się

Sąd Najwyższy w wyroku z 24 kwietnia 2014 wydanym w sprawie III CSK 182/13 (LEX numer 1489251) wskazując, iż ciężar wykazania interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie spoczywa na powódzie.

W ocenie Sądu nie można przypisać w okolicznościach niniejszej sprawy powódce interesu prawnego w wytoczeniu przedmiotowego powództwa o ustalenie nieważności zawartej 07 lipca 2008 umowy pożyczki numer (...). Kluczową bowiem kwestią jest, iż będące efektem zawarcia tego zobowiązania zadłużenie powódki, a także osób, które poręczyły spłatę pożyczki, zostało stwierdzone prawomocnym orzeczeniem Sądowym i podlega obecnie zaawansowanej egzekucji komorniczej. Powódka natomiast wykazywała dotychczas w kwestii tej postawę zupełnie bierną. Nie wniosła zarzutów od nakazu zapłaty, nie wystąpiła również z powództwem przeciwegzekucyjnym. Nawet pozytywne rozstrzygnięcie powództwa o ustalenie nie mogłoby wobec tego doprowadzić do ochrony interesów powódki. Nadal istniałby stanowiący podstawę prowadzonego postępowania egzekucyjnego tytuł wykonawczy, który powódka zmuszona byłaby zwalczać. Nie ulega wątpliwości, iż najpełniejszą ochronę powódka miała szansę uzyskać w toku powództwa o zapłatę po uprzednim wniesieniu zarzutów od wydanego przeciwko niej 23 maja 2011 nakazu zapłaty. Nie sposób nie dostrzec, iż powódka z powództwem o ustalenie nieważności umowy pożyczki wystąpiła dopiero, gdy następca prawny pożyczkobiorcy wszczął przeciwko niej postępowanie egzekucyjne, a dokładniej już po dokonaniu opisu i oszacowania nieruchomości, z której wierzyciel chciał się zaspokoić. Przez okres począwszy od podpisania przez siebie umowy pożyczki numer (...) do daty wytoczenia niniejszego powództwa powódka nie kwestionowała ważności tejże umowy. Wreszcie wskazać należy, iż kwota pożyczki została powódce poza zatrzymaną przez pożyczkobiorcę prowizją wypłacona, a powódka otrzymaną od (...) (...) kwotę w całości spożytkowała na swoje potrzeby. Bez znaczenia pozostawał w tym przypadku fakt, iż część z przekazanych powódce środków przeznaczona została na spłatę wcześniejszego zobowiązania kredytowego, skoro kwota pożyczki została w całości wpłacona przez pożyczkodawcę na jej rachunek, a przeznaczenie części tej kwoty na spłatę swojego zobowiązania było suwerenną decyzją powódki. Jeżeli zatem pożyczka została powódce wypłacona, nawet w przypadku stwierdzenia przez Sąd w niniejszym postępowaniu nieważności umowy z 07 lipca 2008, powódka byłaby zobowiązana do zwrotu otrzymanej od pożyczkodawcy kwoty jako świadczenia nienależnego. Powódka natomiast nie wykazała istnienia okoliczności przeciwnych i legitymowania się interesem prawnym w wytoczeniu niniejszego powództwa.

Zdaniem Sądu nie sposób dopatrzeć się w działaniach pożyczkodawcy sprzeczności z zasadami współzycia społecznego. Sąd nie podzielił twierdzeń powódki, jakoby zawierając umowę numer (...) pożyczkobiorca wykorzystywał swoją uprzywilejowaną pozycję i trudne położenie powódki, w efekcie czego w kontrakcie tym znalazły się zapisy rażąco dla powódki niekorzystne. Otóż samo zawarcie 07 lipca 2008 pożyczki było jedynie finalnym efektem szeregu wcześniej podejmowanych przez strony czynności. Powódka zamierzała wybudować dom mieszkalny i potrzebowała na ten cel środków finansowych. Zwróciła się w związku z tym do (...) (...) o udzielenie jej kredytu hipotecznego. (...) (...) nie zaaprobował propozycji powódki i wskazał, że możliwe jest kredytowanie budowy za pomocą kilku umów pożyczek, gdzie każda kolejna pożyczka miała spłacać zadłużenie z tytułu poprzedniej umowy i dodatkowo pokrywać dalsze wydatki budowlane. Na takowy sposób finansowania budowy powódka wyraziła zgodę. Zawarcie każdej z umów poprzedzone było złożeniem przez powódkę stosownego wniosku i jego rozpatrzeniem przez (...) (...). Otrzymaną 07 lipca 2008 kwotę pożyczki powódka przeznaczyła na spłatę zadłużenia z tytułu zawartej 24 kwietnia 2008 umowy kredytowej w kwocie 255.808,24 zł oraz na sfinansowanie prac wykończeniowych domu. We wniosku o zawarcie umowy pożyczki z 01 lipca 2008 powódka sama wskazała wysokość pożyczki, jaką chciałaby otrzymać oraz okres w jakim zobowiązywała się dokonać jej spłaty. W okolicznościach tych trudno dopatrzeć się działania pożyczkodawcy sprzecznego z zasadami współzycia społecznego. To powódka dokonała wyboru podmiotu, który miał sfinansować budowę jej domu i zaaprobowała sposób uzyskiwania środków finansowych na ten cel pomimo, że początkowo oczekiwała pokrycia kosztów inwestycji za pomocą jednej umowy kredytowej. Pomimo otrzymania oferty niezgodnej z pierwotnymi oczekiwaniami powódka nie zdecydowała się na wybór innego podmiotu w celu sfinansowania budowy, co więcej z okoliczności sprawy nie wynika, aby powódka zapoznawała się z innymi ofertami bądź rozważała możliwość współpracy z inną instytucją kredytową. Przyjąć należało, iż powódka od samego początku zdecydowana była na zawarcie umowy tylko i wyłącznie z (...) (...). Decydując się na zaciągnięcie zobowiązania finansowego koniecznym jest uprzednie przeanalizowanie własnej sytuacji majątkowej i możliwości wywiązania się z niego. Kwota pożyczki

wpisana została w treści wniosku o jej udzielenie przez powódkę. Skoro zatem powódka we wniosku z 01 lipca 2008 wpisała, iż pożyczka opiewać ma na kwotę 430.000 zł, była przygotowana na spłatę zobowiązania w tej wysokości.

Powódka zarzucała również, iż pożyczkodawca nie przeanalizował jej sytuacji majątkowej i udzielił pożyczki w wysokości, która nie mogła zostać przez nią spłacona. Z przedłożonego regulaminu udzielania kredytów i pożyczek (...) wynika, iż decyzję o udzieleniu pożyczki podejmował zarząd danej Kasy po zapoznaniu się z opinią komisji kredytowej. Obowiązujące powyższej procedury weryfikacji wniosków o udzielenie pożyczek bądź kredytów w (...) (...) potwierdził zeznający w charakterze świadka były prezes zarządu pożyczkodawcy. W treści wniosku o udzielenie pożyczki powódka wskazała, iż jej miesięczny dochód netto wynosił 3.731,36 zł. Ponadto z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej małżonek powódki uzyskiwać miał dochody, których wysokość nie została wskazana. Łączne miesięczne wydatki rodziny powódki w lipcu 2008 wynosiły 600 zł, a dodatkowo z tytułu zobowiązania zaciągniętego 24 kwietnia 2008 comiesięcznie powódka spłacała kwotę 1.144,82 zł. Skoro, jak ustaliły strony, część ewentualnej pożyczki miała być przeznaczona na spłatę kredytu z 24 kwietnia 2008, powódka miała możliwość w świetle jej oświadczenia spłacać ze swojego wynagrodzenia nową pożyczkę w kwocie około 3.100 zł, a dodatkowo na ten cel miał być przeznaczany dochód uzyskiwany przez jej męża. Co więcej wspomniany regulamin udzielania kredytów i pożyczek przewidywał, iż członkowi Kasy, który nie ma zdolności kredytowej, Kasa mogła udzielić pożyczki pod warunkiem ustanowienia szczególnego sposobu zabezpieczenia jej spłaty. Powódka we wniosku z 01 lipca 2008 zaproponowała, iż spłata jej zobowiązania miała zostać zabezpieczona poprzez obciążenie hipoteczne nieruchomości, udzielenie poręczenia przez T. K. (2) i B. K. (2) oraz dokonanie cesji wierzytelności z tytułu zawartych umów ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia budowy domu. Zdaniem Sądu dane zawarte w treści wniosku o udzielenie pożyczki, a także prawidłowa spłata wcześniej zaciągniętych zobowiązań mogły skutkować pozytywnym rozpatrzeniem wniosku z 01 lipca 2008. Powódka nie udowodniła natomiast, iż jej wniosek nie podlegał weryfikacji przez komisję kredytową.

Nie sposób również nie odnieść się w kontekście niniejszej sprawy do kariery zawodowej powódki. W dacie zawierania umowy numer (...), jak również wcześniejszych zobowiązań powódka była zatrudniona przez pożyczkodawcę na stanowisku Kierownika Oddziału. Obecnie natomiast powódka prowadzi własną działalność gospodarczą w postaci biura kredytowego i zajmuje się pośrednictwem w zakresie udzielania umów kredytowych i pożyczek. Nie ulega zatem wątpliwości, iż powódka posiada ponadprzeciętną wiedzę w zakresie działalności instytucji finansowych, wie jak funkcjonują poszczególne instrumenty finansowe i jakie ryzyko towarzyszy korzystaniu z nich. Powódka miała wobec tego pełną świadomość, jaki jest charakter jej zobowiązania, jakie obowiązki na siebie przyjmuje oraz jakie mogą być konsekwencje nie wywiązania się z postanowień umownych. Nie sposób także przyjąć, iż powódka zdecydowała się na zawarcie przedmiotowej umowy bez uprzedniej analizy sytuacji finansowej swojej najbliższej rodziny. Skoro zatem powódka zdecydowała się na zawarcie umowy pożyczki musiała mieć pewność, iż będzie w stanie podolać przyjętemu na siebie zobowiązaniu finansowemu.

Nie sposób zatem uznać, iż powódka już od daty zawarcia umowy nie była w stanie spłacać powstałych z tego tytułu zobowiązań. Niemożność takowa bynajmniej nie wynika z treści kierowanych przez powódkę do pożyczkodawcy pism. W piśmie z 05 stycznia 2009 powódka zwracała się o zawieszenie obowiązku spłaty pożyczki na okres 3 miesięcy. Prośba ta argumentowana była koniecznością przeznaczenia środków na rozpoczęcie przez powódkę prowadzenia działalności gospodarczej oraz na zmianę przedmiotu działalności przez jej małżonka. Świadczy to nie o tym, że powódka przeżywała wówczas kłopoty finansowe uniemożliwiające spłatę, a jedynie, iż powódka oraz jej mąż priorytetowo potraktowali wydatki na prowadzenie nowych rodzajów działalności gospodarczej względem zobowiązań z tytułu pożyczki. W piśmie zaś z 04 września 2009 powódka wносиła o obniżenie jedynie na okres 6 miesięcy raty kredytu do kwoty ok. 2.500 zł oraz rozłożenie powstałego zadłużenia na raty, co motywowała wystąpieniem przejściowych problemów finansowych, których przyczyną było rozpoczęcie działalności gospodarczej. Powódka nie twierdziła, iż nie jest w stanie spłacać rat kredytowych w wysokości umownej, ale jedynie możliwość ta jest czasowo ograniczona, gdzie ponownie przedłożyła finansowanie prowadzenia działalności gospodarczej nad istniejące wcześniej zobowiązania. Sam zaś wniosek o zmniejszenie raty pożyczki świadczy, iż wówczas powódka miała środki finansowe pozwalające na spłatę kwoty 2.500 zł powiększonej o ewentualną ratę zadłużenia i zakładała, iż po upływie pół roku będzie w stanie nie tylko spłacać ratę pożyczki w dotychczasowej wysokości, ale również raty

związane ze spłatą zadłużenia. Ponadto po zmianie składu zarządu pożyczkobiorca zaproponował powódce zawarcie porozumienia, które zakładało możliwość spłaty uzyskanej pożyczki na nowych zasadach. Powódka propozycję tą odrzuciła. Trudno przypuszczać, aby osoba, która nie jest w stanie spłacać na bieżąco swojego zobowiązania, nie wyrażała zgody na zmianę tego zobowiązania polegającą na możliwości ponoszenia niższych comiesięcznych wydatków. Skoro natomiast powódka nie wyraziła chęci zawarcia porozumienia przyjąć należało, iż jej możliwości finansowe pozwalały na uiszczanie rat pożyczki w wysokości ustalonej w umowie z 07 lipca 2008. Szczegółowy sposób dokonywania wpłat zawierać miał załącznik do dokumentu porozumienia, lecz nie został on w toku niniejszego postępowania złożony. Skoro powódka twierdziła, iż zaproponowane jej porozumienie było rażąco dla niej niekorzystne, winna była zarzuty te udowodnić, czego jednakże nie uczyniła.

Zarzuciła również, iż decyzję o zawarciu przedmiotowej umowy podjęła wyłącznie w wyniku udzielonej przez prezesa zarządu pożyczkodawcy obietnicy szybkiej możliwości zawarcia umowy kredytu długoterminowego i obniżenia wysokości raty. Twierdzenia w tym zakresie nie zostały przez powódkę udowodnione. Był prezes zarządu (...) (...)nie zeznał, iż takowa sytuacja miała miejsce, a powódka nie zaoferowała Sądowi innych dowodów na poparcie swoich twierdzeń. Zgodnie z treścią art. 84 § 1 k.c. w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć. Jednakże można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny), o czym stanowi art. 84 § 2 k.c. Gdyby nawet przyjąć, iż prezes zarządu (...) (...)obiecał powódce możliwość zawarcia długoterminowej umowy kredytowej w miejsce umowy numer (...), nie sposób uznać, że spowodować mogło to wystąpienie po stronie powódki błędu istotnego. Mając na uwadze, iż powódka była wówczas pracownikiem pożyczkodawcy nie można przyjąć, że tego rodzaju obietnica przy rozsądnym rozważeniu całej sytuacji majątkowej mogła doprowadzić do zawarcia umowy w takowym kształcie. Powódka nie spełniła dodatkowo określonych w treści art. 88 k.c. kryteriów uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Nie przedłożyła bowiem powódka żadnych dowodów na okoliczność złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych zawarcia umowy pożyczki z 07 lipca 2008. Zaś roczny termin na złożenie takowego oświadczenia liczony od daty wykrycia błędu upłynął bezskutecznie.

W myśl art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Trudno przyjąć, iż umowa pożyczki zawarta została wyłącznie dla pozorów. Udzielona kwota pożyczki została przekazana na rachunek powódki, która kwotę tą spożytkowała na własne potrzeby. W początkowej fazie obowiązywania umowy powódka dokonywała spłat swojego zobowiązania. Skoro zatem strony realizowały postanowienia umowne, nie może być mowy, iż umowa pożyczki numer (...) miała charakter pozorny.

Rozstrzygając niniejszą sprawę Sąd oparł się na zaoferowanych przez strony dowodach. Dowody ze sporządzonych w sprawie dokumentów uzupełnione zostały zeznaniami świadka – byłego prezesa zarządu pożyczkobiorcy i przesłuchania powódki. Osobowe środki dowodowe stały w sprzeczności w zakresie wzajemnych ustaleń związanych z zawieraniem umowy pożyczki, dlatego nie można było dać pełnej wiary twierdzeniom pozwu. Choć w trakcie przesłuchania powódka wskazała dane osób, które mogły mieć wiedzę o okolicznościach towarzyszących zawieraniu i realizacji umowy numer (...), wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań tych osób jako świadków nie został zgłoszony.

Reasumując wskazać należy, iż przyczyną oddalenia powództwa było w pierwszej kolejności niewykazanie przez powódkę interesu prawnego w jego wytoczeniu. Ponadto twierdzenia, na których oparte zostało żądanie pozwu w ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zaistniały. Sąd nie dopatrywał się w działaniach pożyczkodawcy podjętych w zakresie zawierania i realizacji przedmiotowej umowy pożyczki naruszenia zasad współżycia społecznego ani też nie można było uznać, iż zawarcie umowy numer (...) obarczone było wadami oświadczenia woli. Powódka natomiast działała w ramach ryzyka gospodarczego, z którego istnienia doskonale zdawała sobie sprawę jako osoba zajmująca kierownicze stanowisko w jednym z Oddziałów pożyczkodawcy.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c., na mocy którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Powódka przegrała proces w całości, zaś pozwany w tym zakresie go wygrał. Na poniesione przez pozwanego koszty składała się kwota 7.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w pierwszej instancji oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 5.400 zł, co łącznie wyniosło 12.600 zł.

Przyjęta stawka kosztów zastępstwa procesowego wynikała z treści § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 6 pkt 7 oraz § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013, poz. 461).

Powódka reprezentowana była w niniejszej sprawie przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, który złożył oświadczenie, iż koszty udzielonej pomocy prawnej nie zostały przez powódkę uiszczone w całości lub w części. Stąd też stosownie do treści § 19 w zw. z § 2 ust. 3 i § 6 pkt 7 oraz § 13 ust. 1 pkt 2. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013, pozycja 490 ze zmianami) Sąd przyznał pełnomocnikowi powódki ze środków Skarbu Państwa kwotę 17.712 zł. Na kwotę tą złożyły się podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług koszty zastępstwa przed tutejszym Sądem w wysokości 7.200 zł i koszty zastępstwa przed sądem odwoławczym również w kwocie 7.200 zł.

Pozostałe koszty w postaci opłaty sądowej od pozwu, od których powódka została zwolniona na mocy art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2014, pozycja 1025 ze zmianami) w zw. z art. 98 k.p.c. obciążały w całości Skarb Państwa.